

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۱۴ اردی بهشت ماه ۱۳۲۳ *

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - مذاکرات واجح دستور
- ۳ - کلام يك فقره طرح قانونی از طرف آقای مهندس نیروز
- ۴ - سؤال آقایان ، ساسان - فرزند و دکتر کشاورز و جواب آقای وزیر کشور
- ۵ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای وزیر کشور
- ۶ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

جلس يك ساعت و بیست دقیقه قبل از ظهر برباست آقای آقاسید محمد صافق طباطبائی تشکیل گردید

صورت مجلس روز سه شنبه ۱۲ اردی بهشت ماه را آقای طوسی (منشی) قرائت نمودند *

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - اعتراضی در صورت جلسه هست ؟

صدر قاضی - عرض کنم در آن طرحی که آقای ساسان و عده از آقایان بمجلس تقدیم کرده اند چون اصل آنرا بنده امضا نکرده بودم ولی در لوراق چاپی اسم بنده هم نوشته شده بود خواستم عرض کنم که اسم بنده را حذف بفرمائید
رئیس - اصلاح و حذف میشود آقای ساسان راجع به صورت جلسه نظری دارید ؟

ساسان - غیر خواستم عرض کنم چند فقره سؤال از آقایان وزراء من جمله سؤالی از آقای وزیر جنگ بنده تقدیم کرده ام تذکر بفرمائید برای جواب حاضر شوند
رئیس - سؤالات با آقایان وزراء ابلاغ میشود و قتیکه حاضر شداد جواب خواهند داد صورت مجلس تصویب شد
عده از آقایان اجازه خواسته اند راجع باین موضوع هم آقای روحی پیشنهادی داده است که وارد دستور شوم
مهندس نیروز - بنده مخالفم

* عین مذاکرات مشروح بیست و هفتمین جلسه از چهاردهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

اداره تدقیوسی و تحریر صورت مجلس

* اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه - آقایان ، میاں سعیدی - طامسی
غائبین بی اجازه - آقایان ، نهرانی - جواد سعیدی - سید شهاب الدین طباطبائی - آصف - نداکار - کفائی - نیروز آبادی
دیروز آمدگان بی اجازه - آقایان ، سیف پور طامسی - نقابت

[۲. مفکرات راجع بدستور]

رئیس - آقای روحی

روحی - جامعه دژان عدم آسایش از حیث امنیت و گرانی خواربار همه در ستوه هستند و همه شکایت دارند متأسفانه من بیتی که این روح هم در مجلس که مرخص اجراء و براداشتن رنج از جامعه است سرایت کرده است و کبلی هم نای آء و ناله را گذارده است ولی این طرز خوب نیست آقابابت و کلا باید سؤال کنند و وزراء را برای جواب بخواهند اگر دولت ترتیب اثر داد فیها اگر نداد رأی عدم اعتماد بدهید والا هرصاعت آمدن اینجا وشکایت کردن که زندگی گران است امنیت نیست فایدهای ندارد بندهم عرض میکنم که بهداری نداریم امنیت نداریم زندگی بصدی گران است که غیر قابل تحمل است و آنچه که در این چند جلسه بنده دیده ام این است که آقایان یا یک عقیده مثبت یک راه عملی برای یکی از این قسمتها نشان ندادند اند که چه بکنند ولا در را گشتن و دورا را نگشتن فایده ای ندارد از یکطرف گفته میشود این جا که انقلاب درحال تکوین است آقا و کبلی باید طرفدار آسایش باشد و طرفدار آراش باشد این حرفها مردم سوره اثر فاژد یا اینکه بگویند تمام شهرهای درختی میکنند لذا اینطور نیست بنده نمی گویم در شهرهای اشخاص تا شایسته نیستند ولی البته یک عده یا پوران صحیح و سالم هم دارند که اینها علاقها دارند بمملکت.

مهندس فریود - اینجا خودش نطق قبل از دستورات **روحی** - اجازه بفرمایید میخوام عرض کنم که بچه دلیل باید وارد دستور سوم اینجا توضیحات بنده است بنده میگویم و کبلی را نطقی که میتواند سؤال کند تا وقتی که میتواند استیضاح کند آء و ناله فایده ندارد والا این مطلبی که گفته میشود بهجلس نیز به خوانی درصه خوانی بیشتر شبیه است بکدسته مغضاب اشقیا را میگوید و بکدسته هم منافع مضمومین را فقط چهار تا اشک ریخته میشود و گریه عینا همان بساط درصه خوانی قدم است و این متناسب با

مطلب روشن است و رأی میکوبم.

محمدرضا میرزا - دستور چیست

رئیس - دستور طرحی است که پیشنهاد شده است راجع بابت که کمیسیون از مجلس انتخاب شود برای رسیدگی باس خواربار آقایی که موافقت وارد دستور شوم قیام نمایند (عده سکنی برخاستند) تصویب شد

[۳ - **تقدیم یاد فرهنگ قانونی به قید یک فوریت از طرف آقای مهندس فریود**]

مهندس فریود - مطلب دیگری که خواستم عرض بفرمایم پیشنهادی تهیه شده است و باعنائی عده زیادی از آقایان اعضای فراکسیون دموکرات و بعضی از آقایان دیگر رسیده است راجع بالحق مؤسست فرهنگی است

وزارت فرهنگ میخوام و بعد تقدیم میکنم اعضاء کنندگان زیر ماده واحده زیر را پیشنهاد و با قید یک فوریت تقاضای تصویب آراء مینمایند:

ماده واحده - دولت مکلف است در طرف دوام از تاریخ تصویب این قانون کلیه مؤسسات فرهنگی و تربیتی (اعم از هنرستان - هنرستان - آموزشگاه دبیرستان یا مؤسسات متعلقه بنام دانشکده از قبیل دانشکده کشاورزی سکنج یا فاضلرشکی) غیر از مدارس نظام و ژاندارمری و فرهنگها که کلاً تحت تصدی وزارتاعمال دیگری غیر از وزارت فرهنگ یا دانشکاه هستند از این وزارتخانه متفرع و با بودجه و تسهیلات مربوطه وزارت فرهنگ یا دانشکاه متعلق نمایند.

اولاً قید یک فوریت گذاشته شده است برای این که بخت شود تا نایب خواستم عرض کنم که یک قدری هم تسریع شود در این مورد برای این که الا نشانگرده های دانشکده دافترشکی نمدار جارسال تکلیفشان معلوم نیست تکلیفشان معلوم شود

[۴ - **سوال آقایان: سامان - فرمند و دکتر کشاورز و جواب آقای وزیر کشور**]

وزیر (وزیر کشور) - اجازه بفرمایید ؟

رئیس - بفرمایید

وزیر کشور - سؤالی از طرف آقایان فرمند و سامان و دکتر کشاورز رسیده بود خواستم استدعا کنم اگر مجلس شورای ملی صلاح بداند تقریر بفرمایند که جواب عرض کنم.

رئیس - بی سؤال شده است.

طباطبائی - هر کس سؤال دارد سؤالی را میباید طرح میکند و بعد وزیر مسئول جواب میگوید

رئیس - سؤال جزء دستور است.

فرهنگزادگان - من قبل از دستور اجازه خواستم و سؤال جزء دستورات است.

رئیس - سؤال را بخوانید.

رئیس - سؤال فرستاده شده است وزارتخانه

سامان - سؤالی من خیلی ساده و روشن بود راجع به وقایع اخیر اسفهان سؤالی از آقای وزیر کشور کردم چون در اذهان عمومی نشوین ایجاد کرده است موجب شد که بدهم این سؤال را بکنم که جریان را در مجلس توضیح بدهند تا علمه مستحضر شوند که جریان را چه فرایوده است و متن سؤال را اگر اجازه بفرمایید بنده بخوانم.

رئیس - سؤال را بخوانید.

رئیس - سؤال بنده از آقای وزیر کشور در خصوص

فقیه انتخابات است که در بعضی از نقاط از قبیل جهرم ولاز و خلخال درحال توقیف است و در بعضی از نقاط مثل آذربایجان و شیراز از طرف دولت هیچگونه اقدامی بعمل نیامده است

که حتی صندوق آراء را بخوانند و در حات توقیف و وقفه نگاهداشته شده است بنده مقصود از سؤال این بود که آقایی وزیر داخله این انتخابات را زودتر بچریان بیندازند

واقام جدی بفرمایند که انتخابات هرچه زودتر انجام شود و همکاران ما بیایند و بلا همکاری کنند.

تفصیل - آقای دکتر کشاورز ،

دکتر کشاورز - بنده در جلسات قبل راجع به چند موضوع سؤال از دولت کرده بودم . یکی یکی مختصراً عرض کنم که آقای وزیر کشور جوانی با لطف کنند . یکی موضوع ریختن يك عده از مردم دامغان و طلبه دامغان به یکی از مدارس بود که جزء موقوفات بوده است و ده سال پیش واگذار شده بود به يك مدرسه ملی و ده سال است که در آنجا آن مدرسه ملی دائم بوده است این اشخاص بجای این که از راه قانونی مراجعه کنند و مدرسه وقف را بگیرند و به طلاب انتقالی بدهند ریخته اند . به مدرسه و اطفال مردم را بیرون کرده و هنوز هم این اقتضای ادامه دارد و طلاب دامغان آن مدرسه را متصرف هستند . خواستم به بینم دولت راجع به این قضیه چه اطلاعی دارد و برای رفع این غائله چه تصمیمی گرفته است ؟ یکی دیگر موضوع کثافتن بود مطابق خبرهایی که مرتباً می رسد يك عده صیبت به زبانی که چادر سیاه بر سرشان ایست نوحین میکنند و کشتن می زنند و چساده سلیشان را پاره میکنند و اسباب زحمت و انقشاش در آنجا شده اند خواستم بدان دولت در این قسمت چه چه اقدامی کرده است و چه اطلاعی دارد و مسبب این قضیه کی رامیشنا مدعطلب دیگری که میخواست عرض کنم موضوع انقضای است که اخیراً در عراق اتفاق افتاده منجر بندهاغه متفقین گردیده و موضوع این بوده است که بین مسلمانها و یهودیها اختلاف رخ داده و بنده بر عکس آقای سفیری که اینجناحور ندارند و آن روز این لذت دارین متحقق نگرفتند ما شش است متقدم گفتن این مطلب لازم است در آنجا شرح داده بوند که چون يك دهائی نوشتمند است از طرف کلیسای هاروی سرباک الاثی اسماال در اراک باران نیامد و در نتیجه این عمل یکی از کلیسایان معروف عراق نیبه تنه بالاتی تبدیل به سگ شده و ریخته بوند برای اینکه آن کلیسای را بکنند بقدری اراک شلوق شده بود که قوای متفقین برای حفظ نظم دخالت کردنایشان را خواست میکنند که بگوشند قضایا چه بوده است و معرک

استمدادی از مساعدت ممنوعه و واقعی آقایان در این کار سنگین پر مسئولیتی که بعهده بنده و آنکار شده است فرمایند بشیر این استنداعا معینکم عراضی بنده را از این لفاظی نقلی بفرمایند تا اینکه بندهم قوا خوسته باشم در قبال فرمایشات آقایان عرضی به کنم . دستگاه دولت ما معشایست بطور عادی نسیر کرده و برای اینکه این دستگاه برآه پیشته قبل از هر جا کمک و مساعدت فطمی مجلس شورای ملی که همیشه کرده بوند لازم است (صحیح است)

فرهنگه - آقا فعالیت وزرا هم لازم است (صحیح است) مجلس شورای ملی بمنزله بیض مملکت است اگر شریان این بیض بطور عالی و مشمارت مطابق تشخیص املا بود معنیش این است که وضع مملکت عادی است اگر ایوب معنیش این است که به جای این دستگاه خلل دارد و باید سعی کرد آن را دفع کرد (دکتر رامشش - خلل در دولت است) اگر این دستگاه را مسیح و شام ما امتحان کردیم و دیدیم که رو بیهودی است باید آن راهی را که معرفتیم دنبال کنیم ولی اگر دیدیم سکه رو بیهودی نیست معلوم میشود که آن راهی که برای معالجه این مریش در دست گرفته اند راه صحیح بوده و باید راه دیگری را در نظر گرفت بنده تصدیق در کمه تمام عملیاتی که باید در این مملکت انجام بگیرد عجزی و مؤسلس دولت فعلی و دولتهای گذشته و دولتهای آینده هستند این نکته هم معلوم است که بدون اجازه و اراده مجلس شورای ملی هیچ دولتی نمیتواند کاری بکند و نباید هم بکنند يك مطلب اساسی که تصور میسکنم بایستی مبنای تمام تصمیمات قوه مجریه و انتظار قوه مجریه از کمک های قوه مقننه باشد این است که باید در اولین قدم منظور هم حفظ وحدت ملی از لحاظ توحید ارضی و تابعیت مملکت باشد (صحیح است) بنی اگر امر دائر شده بین دو مطلب یکی واجب و یکی لوجب البته واجب مقدم است حالا ممکن است اختلاف نظر باشد در اینکه واجب کدام است و واجب کدام است از کدام است لازم کدام است ولی وقتی که اکثریت مجلس شورای ملی

يك تصمیمی گرفت برای دولت معطاف و متببع است و دولت بایستی اجرا بکند و اگر دولت در عمل دیدکه اشکالی دارد این را بر سر آقایان میرساند و آوقت آقایان هم که باید مقننی دانستند تصدیق نظری در تصدیقاتن ما سکه باید بفرمایند میفرمایند اگر لازم شد و الا برقرار سابق دوام بیضا میکنند برای اینکه وحدت ما حفظ شود لازم است مسائل واجب که در درجه اول اهمیت است تشخیص شود و بنظر بنده قسمت اعظم این اشکال هم بعهده وزارت داخله است و بایستی طوری کنیم که سایر مطالبی را که در مرحله ثانی و در درجه دوم است اگر لازم بود فضای آن قسمت اول بکنیم تا وقتی که آن بهان کلاما بر روندند تا وقتیکه سبب بگزاره ای دیگر در پیشه این امر بر نمیگردد اشخاصی که این است ضرور کرده باشند که يك اصولی که هم ببنای خودش و در موقع خودش لازم است و سواب این را میتواند جابجا استعمال نمایند مثلاً کلمه آزادی (البته همه آزادند) متجاوز از دو سال است که این آزادی در همه جا برقرار شده است بقوه ممنوعه و به تصمیمات و آراء مجلس شورای ملی هم مسلح و مسلح شدماست برای عموم افراد که آزاد هستند (فرزند - متناً آزادی نبوده است) یعنی این اجازه آزادی داده شده است ولی ما در تحسیرش بابتکال بر مرده ایم و يك طوری بندهاغل شونده که به اشکال بفرغوبم . مثلاً آقای دکتر کشاورز راجع به چهار زبان میفرمایند که در دامغان چند نفر متعربین دیگران شده اند آقای فرمند راجع به آزادی اشکالیات میفرمایند بنده عرض کردم که اگر آزریشه اصلاح نکنیم همه اینها از يك جا آب بخورد و این نفس از اشکال مردم است که نیدانند آزادی چیست ؟ این را ما باید بهشان حالی کنیم و این نفس از اشکال مردم است بخودشان موضوع که آزادی چیست و در تعبیر آزادی اشکال شده این را باید بهشان حالی کنیم و اگر از این خنود تخطی کردند آقایان هم از هر چه بدولت قدرت بخدمت که اگر تخطی کردند بتوانند جلوگیری کنند و این اصل اشکالات حالا اگر گفته شد که مثلاً چهار سر کردن باید چه شکل

باشد اگر بنا شد که تمام مسائل دانه دانه و خرده خرده بیاید به مجلس شورای ملی بپردازد اینک تصمیم گرفته شد اجرا شود آنوقت تصدیق بفرمائید صکک که قوه حربه مشکل خواهد بود اما ایراداتی که تا حال است بده قوه نامیه عبارتست و ما هم باید ایرادات وارده را قبول کنیم همانطور که اول هم عرض کردم بسیاری از مجاری و مابقی دستگاههای اداری ما اینکه است و باستانی با قوه مجلس شورای ملی درست بود حالا بک عدم هم همینطور مانده اند و بعد اینکه چه کنند فرماً اگر یک کسی میگوید بچرا باچانه آمدی اگر کسی منعرض شود خیال میکنند که منعرض آزادی شده است این واقعیتها ما است و عطف دولت است که برای ما مؤثرین خودی دست مطلب را حلاجی کند و بنشیند که اگر از این حدود تخطی شد شما دیگر منتظر امر جدی بنایید هی بیاید بدوستان بگویند که او رسیدگی کند که اصلاً تا این جا نرسد موضوع از این رفته باشد و یک عدد دیگری هم بجری پیدا کنند حالا بک چیز دیگری که مورد استعای بنده از لحاظ زحمتی که برای دستکدار وزارت داخله است این است (البته نظر آقایان مطاع خواهد بود برای هر دولتی که سر کار باشد) یکی اینکه ملاحظه بفرمائید هر چه که میخواند درس بخواند و زبان معاریش را یاد بگیرد خواندن و نوشتن را ابتدا که شروع میکنند ارتکاب زیاد دارد و این تردیدی نیست مثل بچه که تازه برآم می افتد باید دست او را بگیرند و کم صکم او را تشویق میکنند و اگر غیر از این باشد و با او باشند و تغییر کنند که این بچه کم راه رفتن است یا این چه قسم چیزی خواندن است يرت میشود ولی همان بچه که میخواند شروع بدوس خواندن میکند اگر یک ملق بگویند مشابه الله بزرگوار این قهر را فریب میشود و خیلی زود راه رفتن در خواندن را یاد میگیرد حالا آقایان مبطوری بفرمائید که آن کسانی که خدمت میکنند استعدای این نیستند که یک روزی را هم در هفته مجلس شورای ملی اختصاصی بدهند بنابراینکه اگر یک کسی هم که یک خدمت کرد او را

آقای اسکندری در جلسه قبل اینجا خواندند این امر از دو حال خارج نیست یا او آقای اسکندری داده است این را برت را یا نداده است (اسکندری) ایشان بنده و ایرتی خواندند (اگر نداده است که ایشان منظور اطلاع نداشتند (اسکندری) - و ابورت را خود دتان هم نشان دادید) اما برای اینکه بنده از این مأور هم دفاع کنم بنده آن جلسه منسلفه در مجلس شورای ملی ایوم ولی شرحی را که در روزنامهها خواندم و در کجما گذاشته بوده بنده گزارش را هم چیده خواندم دو را برت همچو چیزی ندیدم همچو چیزی دو را برت نسبت بخلاخضره عرض بنده این بود که قبلاً از اینکه در آن جلسه خدمت آقایان برسم اینجا یک جری باقی می ماند که شاید مؤثر در آذهان عمومی باشد و بنده تصور میکنم که مقتضی بود در این باب مطلبی بفرمائید تا وقتی که بنده شرفیاب شوم و توضیحات لازمه را عرض کنم واضح بگر آسفهان. بنهات آقایانیکه در دوره گذشته هم اینجا تشریف داشتند آنچه ممکن بوده است بنده نسبت به بهیوتی وضع کارگران اقدام کرده ام او قاتی هم که بنده در وزارت پیشه و هنر بشمکتگذاری مشغول بودم سعی کردم که وضع زندگی کارگران بهبودی بیابد کم امروز هم در بزانه دولت این مطلب قید شده است و نظر بنده و همکاران بنده و نظر دولت بر این است که تا آنجا که ممکن است این نظر انجام شود و بهیوجه حق کارگران را پایمال نشود آنوقتیکه هیچگونه تسمی برای اجرت و مزد کارگران در نظر بنده در وزارت پیشه و هنر این اقدام را کرده که آقایان صاحبان کارخانه ما بپهران آمدند و بهر شکلی بود نصیب آنها از هیئت دولت صادر کردیم که کارگران دولتی و غیر دولتی حداقل میشتان تأمین شود (صحیح است) لایحه بیمه کارگران را بنده در هیئت دولت مطرح کردم و آقایان همکاران بنده در هیئت دولت موافقت کردند و بر عرض مجلس شورای ملی سپردتصویب شد. همین آقای قیامی داد که آقایان بهر ایرتی استناد میفرمایند بنده باطمینان باینکه با نظر بهر طرفی و اول و اول به تأمین زندگی کارگران رسیدگی خواهد

کرد و بنهافن فرستاده ولی چیزی چکند بنده و فوق العاده متأسف کردم این بود که آقایان نمایندگان توده (که خود مردم) شرف ملاحظان را در وزارت داخله مسته تودم (ماشم خواستهاییکه از آقایان کرده آن خواهشها را فریب اثر نداده بنده در هر دو دفعه خواهش کردم و عقیدت خود را عرض کردم که تمام قوا اقدام میکنند و تک میکنند که حد از تأمین زندگی این دسته کارگران و کلیه کارگران بشود ولی یک شرط که کارگران هر روز یک عنوانی اقتضای اجتماع میکنند (دکتر کشاورز هم ملاحظه اقتضای بنده) این عرض را کردم و این نشان را کردم ولی منسلفه عملی نشد و اینکه بنده به آقایان عقیده خود را عرض کردم که حقوق کارگران کاملاً تأمین خواهد شد (دکتر کشاورز فضایی آسفهان مربوط به حقوق نیست) مقصود از حقوق نه تنها مزد است هر حق مشروعی که کارگران داشته باشند. چرا عرض کردم که باید از اقتضای اجتماع جلوگیری شود برای اینکه وقتی جمعیت زیاد شد با کمال حسن نیت که این جمعیت دارند مقصودشان لوٹ میشود و از این عیود بنده این را شنیدم (البته ستم اقتضای عدالت) گفتند قبل از مشروطیت وقتی که مردم اقتضای صدور دستخط مشروطیت را داشتند آقای سید جمال الدین و امظ در مسجد شاه به منبر رفته بودند تمام سخن مسجد و ایوان مسجد و بازار نا شمس العماره پراز جمعیت بود همه این جمعیتیکه صدای او را نمی شنیدند صحبت پای منبرش این بود که ما عدالتخانه میخوانیم جمعیتی که عقب بودند میبایستند چه میگردید کارکنان میکنند میگردید ما عدالت میخوانیم و این حرف مثل جریبات نوسانی آمد پای شمس العماره پای شمس العماره پرسیدند آقا چه میگردید و گفتند گفت بله میگردید ما عدالت السلطنه را میخوانیم مقصود عرض بنده این است وقتی جمعیت شد و اقتضای شد منتظر از صورت اولیه خودی خارج میشود ملاحظه بفرمائید اول حرف چه بود و بعد چه صورت گچ و موجی در آندکجه معلوم نیست هیچ مقصودشان چیست بنده عرض کردم که باستانی مصالح

کارگرها را در نظر گرفت دولت هم این مسئولیت را قبول کرده است که حقوق آقایان را تأمین کند ولی چه شد؟ اولاً برسیم باین مطلب که حرف کارگرها روی حقوقشان نبوده است کارشناسی که آقای قیامی داده است و مطالبی که خود آقایان میفرمودند این بود که یک صسته از کارگرها که قرار شده بود در کارخانه باشند و از کارخانه‌ها خارج شده بودند یک روزی آمده بودند توی کارخانه‌ها که ما کار می‌خواهیم کارگری آنکه در کارخانه‌ها بودند و این صسته هم برنشدند ولیک عدای هم می‌چروح شدند خوب آقا با میفرمایند که در مملکت حکومت نیست با اینکه می‌فرمایند حکومتی بوغایف خودش نمیتواند رفتار کند ولی بنده عرض میکنم سکه این کارگرها چه حق داشتند در کارخانه بیک چنین کاری اقدام کنند؟ بنده عرض میکنم بغرض اینکه بنده دسته کارگر بیک علنی نباید کار داشته باشند و از کارخانه باید خارج شوند این بیجا حالا بیک کسی خواست این اصل مسلم را بیشتر از چه بزند آمد توی کارخانه و گفت که من کار می‌خواهم اینجا وظیفه کارگری آرام صلح جو بود که آنها را بزنند خوششان باین کار اقدام کنند که بالاخره برای اینچنان نظم ناچار شوند که یک صسته را از خارج خبر کنند که نظم برقرار شود؟ (دکتر کشاورز - اینطور نبوده است اجازه بفرمایند راجع باین موضوع توضیحی عرض کنم.

رئیس - خوب بند بفرمایند.

وزیر کشاورز - اگر آقایان برای خوشنات حتی قائل بودند و آن حق مورد تعرض واقع شده بود خوب بود بدوحت مراجعه میکردند اگر دولت هم رسیدگی نمیکرد مرجع قانونی رسیدگی میکرد (داخل مطلب دیگری شد) این صورت و منزلت اینکه آن حق را عیناً برای آنها همز فرض کنیم اگر بنده در منزلت فتنه شده باشم و یک کسی بیاید در خانه من و مزاحم میشود با یک کسی ادعای بشنم دیگری داد مطابق اصول و قواعد باید بروم در یک محکم و مقام صالحی با اینکه خودم شخصاً دخالت کنم **دکتر کشاورز** - اگر شاداناً گفتند دفاع بود هم گفتند این یک مطلب تازه است این مرحله اصلی بود که عرض

کردم بعد چه شد؟ آمدند و بیحال تعرض کردن گفتند ما کار میکنیم در صورتیکه هرقامه ای پیش آمده بود لازم بود که مشغول کارشان میشدند و بعد می‌رفتند رسیدگی می‌کردند این هم مرحله دوم و باید به پیشه که حق دارند که خوششان هم مدعی باشند و هم عرضی خوب آقایان که می‌خواهند دوسر که مملکت بیک حکومت قانونی برقرار بماند آیا تصدیق می‌فرمایند که بیک کسی هم مدعی باشد و هم قاضی و هم و آقوت آیا امنیت برقرار می‌ماند **جعی** از نمایندگان - خیر باید مرکزت و حکومت دست دولت باشد بعد از آن چندروز گذشت و گفتند حالا ما می‌خواهیم کارکنیم معلوم میشود که باز هم بیک صسته دیگری در راه خودشان گرفته اند که ترادشش کرکیش بافرمایند) بسازانین مطلب گفتند چون ما می‌خواهیم کارکنیم و بغیر کافی هم پول نداریم آقای فداکار اینطور تلگراف کرده اند که از عمول کارخانه می‌خواهیم در این علمی بود که مد نظر فاجد روز در سازمان اتفاق افتاد آقای اسکندری گویا فرموده بودند که بنده گفتم در آن جلسه که آقای فداکار بودند صحبت است بنده تصدیق میکنم مقصودی که داشتیم این بود که آن مقصودی که متفق علیها ما و شمامت عملی شود و حیجان تولید نشود چون اول منظور این بود و بعد هم نظریات بود که آقایان مشغول کارشان شوند ولی بنا بود که آقای فداکار بروند و اعلامیه و بعدند و تلگراف کنند که من دستور دادم فلان شخص بیاید فلان شخص بیاید فلان ما مورد دولت باشد فلان ما مورد دولت باشد ...

دکتر کشاورز - اعلامیه فداکار را بفرمایند.

محمد علیطباطبائی - عرض اینکه بخوانید و بعد از این

چیزها جلو گیری کنید.

رئیس - اجازه بفرمایند صحبت کنند.

وزیر کشاورز - خلاصه عرض بنده این است که در سازمان بنمون اینکه فلان حق از کارگر سلب شده و در دامغان بنمون اینکه فلان شرط وقفه عمل شده و فلان مدرسه آیدند دریا در درهمان با ارادک بشیامه اینکه گفته اند بیک چیزی ممکن است بیک فردی است. نه داده شده باشد نباید موجب

انتقاشات و تأامنی شود موهوم در همه عالم هست ممکن است بیاید برود در همه عالم به پیشه که موهوم هنوز در همه جا هست و ممکن است افزائی هم باشد سکه موهوم و موهومات و باطنیل منتقد باشند اگر بیک موهوم بیک نفر دو نفر سه نفر عقیده داشته باشند عیب بیک مائش نیست ولی چیزی که عیب است این است که بیک زمینه فراهم شود که اینطور باطنیل و زوادم منجر باینطور چیزها بشود (دکتر کشاورز منجر ببدخله قوای منفی بشود) اینطور هم نبوده است گویا فقط برای تأمین آرامش بکده ای را آن کسار گذاشته بودند ولی مذاخه ای نکرده بودند. اصل برایش بنده این جا است که همه این مطلب با انتخایان که آقای فرمند فرمودند این هم برای این نیست که ما می‌گوییم مبارزه با انتخایات براند ولی نباید آفتزد جلو برویم به مبارزه با انتخایان منجر بشود البته این عملی که انتخاس و نازدهی انتخایات و طرفدارانشان میکنند استند می‌کنند حیجان میکنند این حیجان های عادی البته بجای خودش صحیح است در راستی باشد که انتخایات برآردی انجام بگیرد ولی اینهم جدی دارد اگر بنا باشد که آفتزد در این کارها جلو بروند که موجب کمال نشی بشود باید برای رعایت نظم و انضباط کرد و نظرات و جواب و آرایند و بعد شروع سکرد و فعلا هم راجع باین چند جمعی که انتخایات آن ها بملت همین جنجال ها مدنی توقیف شده بود بچریان افتاده است انتخایات لاز کلیه کارهایش انجام میدهد فقط چند صندوق ...

جمال امامی - با شما دویم گفتند است و آراء را می‌خواهند

ایشان را چه حق دارد مدخله کنند ؟

وزیر کشاورز - استناد از طرفه نکرده است فقط برای جلوگیری از انتخاشهای احتمالی. بعد که قوای اسنادی انضاطی خودشانند که فرستاده شده و بزودی اقدام خواهند کرد (یکتفازمانشگان - راجع به بجهان چه کرده اند) (چهره دستور انتخایات صادر شده است ...

دکتر دانشی - راجع برضای افتاد بفرمایند.

رئیس - بین صحبت صحبت نکنید.

وزیر کشاورز - خلاصه عرایض بنده اینست که برای آنکه دولت بتواند وظایف خودش را انجام بدهد مرفه‌دار که آقوایان بیشتر بوقت بفرمایند بطوریکه در زمانه قریب از منزلت دولت بیشتر باشد بجهان درجه قدرت دولت دست‌نتراب افزایش بیشتر خواهد بود. (صحیح است) و چون صنعت دارم بنده که آقایان نمایندگان از این جهت کاملاً قانع‌اند از خوانند فرموده اجازه می‌خواهم که بیک نکته دیگری را بمرس برسانم و آن این است که امروز در مملکت علاوه بر اینکه اقصاف دارد که دولت تقویت شود چون ما در حال جنگ هستیم بیک مقتضیات خاص هم هست سکه آنها را بیشتر باید مراعات کرد صاحب کارخانه حق ندارد بنمواند اینکه الناس ماغنون علی ماغنون و انفسهم در کارخانه نشی را ببندد همچنین حق ندارد بجهتی بگوید که من می‌خواهم انتخایات کنم (اسکندری - قانون کار را بگردانید) قانون کار را هم مشغول هستند خود آقایان هم که در یک طرحی داده بودند با اینکه مطابق آنچه که آقایان پیشنهاد کرده اند اول تصویب شود بعد اجرا شود و بعد اگر در عمل نواقص بود مجدداً ببنسلی پیشنهاد شود با اینکه اول اجرا شود بعد تصویب شود در هر حال همین چندروزه لایحه آن نخدمت خواهد شد و هرطور آقایان تصویب فرمودند عمل خواهد شد و البته وقتی که این قانون اجرا شود هر قول و قرار و مذاکرات دیگری که بین اشخاص بوده است منسوخ خواهد شد و این قانون جانشین همه آنها میشود ؟

دکتر کشاورز - فعلاً خواست عرض کنم که بیک مدام ملاحظه

برای تأمین نظریه ایسی دولت و برای حفظ نظم و آرامش و داشتن آن حد قوای که چه بر قراری امنیت و نظم و دفع هرگونه اجحاف و تعدی و بی‌نظمی لازم است دولت داشته باشد تقدیم میکنم که البته هر طور آقایان مقتضی می‌نمایند عمل شود.

دکتر کشاورز - راجع به رضی افشار هیچ فرموده

بعضی از نمایندگان - ماده واحده را بخوانند .
وزیر کشور - تقاضای فوریت نفعه است .
روحی - شاید بنده بتوانم تقاضای فوریت بکنم .
 بفرمایید بخواهند .

رئیس - فرات می شود :

نظر باینکه دولت ایران داخل در جنگ بوده و نه فقط باید از هر قسم اقدامی که ممکن است به مصالح جنگی خود بماندند و اوانه لطمه ای وارد آورد جلوگیری کند بلکه لازمت است با تمام مسائل مکنه در فرام آوردن موجبات پیروزی نهائی نیز شرکت بسزائی بنماید اگر چه تا کنون دولت و ملت ایران همین مقصود را قویاً تعقیب کرده و برای حصول آن حدا کار بهائی نیز بعمل آورده است ولی نظر باینکه در بعضی موارد ممکن است موجود بودن مبنای قانونی دولت را در تأمین این منظور دچار مشکلات بنماید لذا ماده واحده ذیل پیشنهاد و تقاضای تصویب آن می شود .

ماده واحده - هیئت وزیران مجاز است مادام که دولت ایران در حال جنگ است در حفظه از نقاط مستکبر سلاح بداند اقدامات زیر را بعمل آورد :

۱ - مشمول نمودن کارمندان دولت در تمام یا قسمتی از وزارتخانه ها به مقررات نظامی پنجمی که ما مورین و مستخدمین مزبور در حکم افسران و نظامیان زیر پرچم باشند .
 ۲ - مشمول نمودن کلیه کار خانیات و کارگران اعم از کار خانیات دولتی و غیر دولتی بمقررات نظامی پنجمی مذکور در بند اول .

۳ - التزام بسکونت در محل معین یا ممنوع داشتن از سکونت در محل معین برای مدت محدود در مورد کسانی که پنجمی از انحاء بر خلاف مصالح جنگی ایران و یا منتهین و اقدام ربا پنجمی از انحاء مردم را با اقداماتی که مخالف نظم عمومی باشد تحریک یا تحریس نمایند و یا اقدامات آنها در نقطه ای

موجب اختلال نظم عمومی گردد .

دکتر کشاورز - چشم ما روشن !

رئیس - آقای طباطبائی پیشنهاد ختم جلسه کرده اند بازده نفر از آقایان هم اجازه اطلاق قبل از دستور خواسته اند آقای ساسان فقط میتوانند در جواب سؤالشان توضیحاتی بدهند .

ساسان خواجه نصیری - فرمایشات آقای وزیر در جواب سؤال بنده متعجب بود ایشان بالاخره شرح بگویند که و شربت خدایای اصفهان چه بوده است و بیشتر در حواشی بحث فرمودند و خواهش میکنم که راپرت آقای قیامی را فرات بنفرمایند توضیح دهند که محرک کی بوده و اشخاص شناخته شوند و جامعه بشناسند که چه دستهایی در کار بوده است و هر کین کی ما بود اندر ولی آقای حزر متأسفانه در این قسمت ها توضیحاتی ندادند و هیچ نفر فرمودند که هر کین چه اشخاصی بوده اند و آیا هر کین تعقیب شده اند و مجازات خواهند شد یا غیر بنظر بنده آنچه عرضمستطلب آنطور که فرمودند ساده نیست و هیچوقت کارگر با آن سوابقی که بوده است نه کار فرمایشت نیاز و تخطی ندارند و چون این موضوع بنظر ساده نمی آید تمنا میکنم بیشتر و سهیاً توضیح بدهند . . .

رئیس - عده برای مذاکره کافی نیست و پیشنهاد ختم جلسه هر شده است . . .

دکتر کشاورز - آقایان طاعت ششدرن حرق حسابی را ندارند والا چرا نمی آید نوی مجلس .

[۶ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - موافقت بفرمایید جلسه را ختم کنیم **جلسه آیه روزه شنبه ۱۹ اردیبهشت ساعت بیست و پنج ظهر (مجلس یک ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)**
رئیس مجلس شورای ملی - سیاه محمد صادق طباطبائی